

Rapporten från Nordiskt dövas äldremöte i Reykjavik, Island den 17-20 oktober 2016.

Först vill vi båda, Låw och jag, tacka för att vi fick representera Sverige vid Nordiskt dövas äldremöte i Reykjavik, Island . Som ni vet var det mitt första besök, vilket var en upplevelse. Låw har varit där några gånger.

Låw åkte alltså flyg från Köpenhamn och jag från Arlanda efter att ha bott en natt på Rest and fly , och åkte via Oslo och vi båda sammanstrålade på flygplatsen i Reykjavik, Keflavik tillsammans med Norges representanter Toralf Ringsö och Unni Gran.

Vi tog en taxi till Fosshotell som låg ung 4-5 mil från flygplatsen och där träffade vi danska deltagare som hade sina två dövtolkar (alltså tolkarna som är döva) utanför hotellet och dom skulle gå och äta medan vi gick in på hotellet och checkade in oss. Till vår ”chock” skulle vi visst betala hotell själva, och det brukar vara värdlandets förbund som står för hotell och middagar, men ej den här gången! Som tur var räddade vår ekonomiansvarig Ingvar efter mitt sms till honom och han satte in sina egna pengar på mitt konto så jag kunde betala för Låw och mig efter utcheckningen. Ingvar fick ju sen sina pengar från SDP.

Snacka om att vara oförberedd hmhmhm!!! Tidigare har varje land varit ansvarig för boende för sina gäster så det här var första gången vi råkade ut för det, vad jag kan förstå. Nästa gång får man kolla extra hur det ligger till så vi ej blir tagna på sängen, så att säga.

Efter incheckningen gick vi till dövlokalen som ligger bara några minuter från hotellet så det var verkligen skönt. Vid förra besöket hos lokalen i samband med Nordiskt dövas pensionärsträff 2014 hade lokalen inskaffats men då var renoveringen igång, men nu var allt klart och en jättefin lokal har dom , vilket dom är stolta över . Stor och öppen med ett par kontor, kök och mysplats! Det är deras egen lokal som dom har inköpt!

I lokalen blev vi varmt välkomna av isländska deltagare som bjöd på kaffe med tilltugg och visning av lokalen!

På kvällen satt vi i restaurangen på hotellet och umgicks, några av oss!

På tisdagen efter frukosten träffades vi i lokalen och som tidigare avlade varje land sin rapport om äldre frågor, vilka aktiviteter dom har haft under de två sista åren efter sista träffen i Kouvala, Finland 2014. Och **Juha Vahtanen**, en ung kille som representerar **Finland**, berättade om de olika pensionärsträffar,

olika aktiviteter, kurser dom hade haft under de två sista åren sen vårt möte på Kouvala i Finland 2014. Han berättade att dom har ett Teckenspråkigt bibliotek, vilket var positivt!

För ett år sedan bildades Dövhistoriska Sällskapet, samma som vi har här i Sverige. Island har fortfarande inte det.

Sen kom **Danmark** som avlades en rapport genom **Bent Brondum** som berättade att Nätverksträffar mellan pensionärsföreningar/ sektioner ordnas två ggr per år för att utbyta erfarenheter. Dom har 18 dövföreningar och 9 pensionärsklubbar och det finns 200 pensionärer i Danmark. Några pensionärsgupper har möten en eller två ggr per år, några har träffar varannan vecka och andra har träffar en gång i månaden. Det är olika över hela landet. På möten har vissa olika teman, föreläsningar, utflykter och självklart var det sociala samvaron det viktigaste. Han berättade också att 12 döva tolkar har gått på utbildningen och blivit legitimerade, och två av dom var med på mötet på Island.

Gällande åldern har danskarna sänkt åldern från 65 år till 55 + och på det viset fick dom flera medlemmar. Vidare berättade Bent att ledarna för lokala seniorgrupperna träffas en eller två ggr för att utbyta erfarenheter. Nätverksträffar anordnas också ung två ggr per år. Varje år anordnas en pensionärsträff för alla i Danmark, och det pågår under en dag men det finns önskemål att det ska vara två dagarsträff för dom hinner inte gå genom allt under en dag.

Önskemål finns att ha teckenspråksutbildning inom sjukvård! Tidigare har det funnits ett utskott som heter Äldrekommittéutfall / ÄKU/ men detta är nedlagt. Dom jobbar på att starta ett nytt.

Vibeke Borup från Danmark berättade om äldrevägledare i Köpenhamn, Jylland och Fyn. En undersökning om Äldre dövas situation ledde fram till ett treårigt projekt som dom fick pengar till genom en fond! 350 äldre döva har blivit tillfrågade vilka behov som finns, hur familjeförhållandet är och hur deras hälsosituation ser ut. I projektet ingår att uppsöka kommuner och informera hur dom på bästa sätt kan möjliggöra tillgängligheten hos äldre döva som tex behov av hjälp vid besök på bank, sjukhus, dövföreningen osv. Dom hoppas på att det hela blir permanent men hitills är det ett projekt.

Dom har två äldrevägledare, en fast anställd och en som kommer vid behov i Köpenhamn och båda är döva. Ullerum har tre st om jag minns rätt. Det finns

anhörigboende och övergångslägenhet , äldreboende/serviceboende. Finns två dövblinda på Ullerum! 30 väntjänster som besöker ensamma döva! Dom kommer att anordna ett seminarium ang väntjänster. Det har varit problem då ingen vill ställa upp men DDL har ansvar för detta.

Nätcafe / Internetcafe finns och dom har två duktiga inom dessa områden som ställer upp frivilligt och turas om att vara på olika platser en dag per plats och hjälper dom som behöver det.

Det finns två grupper , en grupp som är 65+ och bor själva och är friska och kommer då och besöker dövföreningen och den andra gruppen som är över 80 år och behöver mer hjälp och är ofta ensamma.

Hon berättade även att deras grannland har haft en kurs för 30 besöksvänner och tema var då : Etik, tystnadsplikt och ekonomi.

1500 medlemmar inom DDL!

Därefter kom **Island** genom **Ingebjörg** och berättade om Gjerdaberg som vi ska få besöka. Där är ett typ dövcenter för både friska och sjuka äldre döva. Dom har 55 döva och två döva personal som jobbar där.

Över 25 personer är över 55+ och dom har 187 medlemmar.

Nästa land att berätta var **Sverige** och **Låw** började med att ” nästan strippa hmhm” och tog av skjortan och dansade runt och lyckligtvis hade han en t-shirts på sig men en fin sådant med tryck från DNR:s träff år 2013 och Toralf utbrast då att det var han som tryckte tröjor. Låws överraskande presentation skapade skratt bland oss alla som satt där och lyssnade och han lättade upp stämningen helt och hållet.

Han berättade hur det var i vårt avlånga land och att vi har två äldreboende, ett i Malmö och ett i Göteborg. Resten vet ni!!!

Därefter var det lunch i lokalen som Island bjöd! En god soppa med tillbehör plus kaffe!

Efter lunchen var **Toralf Ringsö** från **Norge** som var den sista presentatören som berättade om sitt lands verksamhet och använde Power point där vi kunde få en överblick över det hela.

Han berättade då att 30 % av Norges dövas förbund / NDF /:s medlemmar är över 60 år, dvs 714 av totala 2322 medlemmar.

Därför har NDF upprättat ett eget seniorutskott och dom arbetar för aktiva åldringar som har arbete, god hälsa, bra socialt liv och är självständiga. Deras rätt är att också få välja var dom vill bo, ha närhet till sina familjer och även till en teckenspråksmiljö. Den teknologiska utvecklingen måste de äldre få tillgodo och han berättade att seniorsutskottet har genomfört flera ipad/ digitala kurser som är anpassat till brukarnas dagliga behov.

I NDF:s handlingsplan står bland annat att dom inom seniorutskottet ska jobba för att lagfästa dövas rätt att välja sjukhemsplats/ omsorgstjänster i teckenspråksmiljö. Dom jobbar även för att skapa olika mötesplatser, ordna resor och temakurser för seniorer. Han informerade bland annat att nyligen hade dom genomfört en veckas vällyckad seniorskurs på Åls folkhögskola och kurscenter för döva. Där kom 45 deltagare. Kursen där var gratis då dom fick bidrag av NAV. Kursen handlade bland annat om hjärtproblem, föreläsning om diabetes, lära äta rätt, hur man hämtar appar i mobilen osv. Där finns en app där man kan tex beställa medicin genom receptet, kontakta läkaren osv.

NDF startade tolkutbildningen för 40 år sedan och sen NAV har övertagit har kvalitet på tolkutbildningen blivit sämre. NDF jobbar hårt med att komma tillrätta med det hela.

Han berättade även om kommande resan till Solgården i Spanien som sker under mars/april nästa år och visade bilder och att denna vistelsen är öppen för alla teckenspråkiga deltagare inom Norden i alla åldrar.

Därefter delade Toralf ut ett brev till varje land där det innehåller broschyr gällande Norsk Kulturfestival, som firar 50 år och som kommer att hållas till helgen efter vår Nordisk dövas pensionärsträff nästa år, alltså den 24-27 augusti 2017 i Bergen.

Öppen diskussion framkom efter de nordiska länders presentation och många ideèr och förslag kom fram som vi tar med hem till oss i varje land.

På kvällen gick vi till en mysig restaurang och åt middag och hade väldigt trevligt tillsammans.

Dagen därpå, onsdag som var sista dag, påbörjades dagen med genomgång av Mänskliga rättigheter och en deltagare från varje land fick skriva ut vissa artiklar ur FN-konvention gällande rätt till teckenspråk inom olika områden och diskuterade tillsammans huruvida dessa används hos oss och vad vi kan göra tillsammans för att förbättra dövas situation i hela världen. Vi diskuterade att det är viktigt att komma vidare från ord till handling. Gällande inkludering som

är en röd tråd genom konventionen använde vi tid på mötet och diskuterade hur vi praktiskt ska kunna införa en bra inkludering av döva i samhället.

Diskuterade även när det gäller Tyst teater är det ofta svårare för döva som sitter längst bak att förstå innehållet och därför bör det vara begränsade bänkrader, helst max 10 bänkar! Något för oss att tänka på! Äldre döva bör alltid sitta fram då dom ej alltid hänger med dagens teckenspråk. Vidare diskuteras även att det ofta förekommer fel medicinering som ej passar döva äldre.

Genom diskussioner framkom att vi i nordiska länder har gemensamma mål men ur olika aspekter.

Glädjande är att veta att alla fem nordiska länder har fått teckenspråk godkänd av sina regeringar. Finland fick sitt teckenspråk godkänt för två veckor sen , alltså innan vårt möte.

Lunchen företogs även i lokalen och även då serverades det en god soppa med tillbehör.

Efter lunchen berättade jag då om det kommande Nordisk dövas pensionärsträff i Visby på Gotland som ska hållas den 14-19 augusti nästa år och delade ut programmen om veckans innehåll och även om utflykter . Då det tidigare har varit traditionellt att varje land har sin afton som dom ansvarar för, bryter vi denna tradition denna gång då utrymme ej finns för detta och att vi då istället har en gemensam afton tillsammans med underhållning av två olika slag, vilket möttes väldigt positivt från deltagarna. Vi omtalade även att anmälan om antalet deltagande är obegränsade. Många var positiva till programmet och ska informera sina pensionärer på deras hemplan och vi i vår tur informerar våra pensionärer härhemma.

Kaffet företogs och därefter åkte vi med tre bilar till Blå Lagunen och det var storm och regnigt men likväl njöt vi av det hela. Varmt i vattnet och lite kyligt i luften men vi NJÖT av det hela! En fantastisk utflykt dit! På vägen hem mötte vi många hörande ungdomar som trotsade det blåsiga och regniga vädret, inledde sitt höstlov just då med att bada i den vidunderliga källan!

Vid anteckningarna Thyra Lindström